

259. Wł. Mickiewicz do J. I. Kraszewskiego 16 III 1885 Rkp. BJ 6520 k. 276-278.

[Tłumaczenie:]

[k. 276r]

Paryż, 16 marca 1885

7, rue Guénégaud

Drogi Panie,

Dziękuję z góry za to, co Pan powie. Gdybym nie był zainteresowany tą sprawą, utrzymywałbym, że w podobnej materii kraj powinien wyłącznie zadać sobie pytanie, w jaki sposób powinien działać i czy on sam decyduje o swoich sprawach, zamiast stosować się do obcego prawodawstwa. Ale poglądy panujące w kraju, zawsze bardzo prawomyślnym, nie wzięłyby góry nad sytuacją, która legalnie została tam stworzona i której nadużywają osobnicy głośno mówiący o interesie publicznym, a mający na uwadze jedynie swój własny interes. Nie jakiś wiersz, ale całe dzieło mojego ojca publikuje Gubrynowicz¹ pod kierunkiem Małeckiego² i moja ambicja [k. 276v] ogranicza się do tego, by ta edycja była przyjęta życzliwie. Nie żałuję nadmiernie, że nie byłem członkiem jury, widząc rezultat pracy tych panów. Widziałem szkic projektów prywatnych, które są oburzająco banalne i bezwartościowe. Projekt Dykasa³ mógłby zdobić grób Potina⁴, obydwie rzeźby symbolizowałyby przeszłość i przyszłość francuskich sklepów spożywczych, a urwisy czerpiące wodę z misy – chłopców obsługujących klientelę. Prawdopodobnie opłacą tych nieszczęsnych laureatów, a potem projekt znowu pójdzie spać.

Nie działają szybko w tym Krakowie! Już minęło piętnaście lat, [k. 277r] jak nieodżałowany Dietl⁵ oficjalnie poprosił rodzinę o zgodę na przeniesienie do Krakowa zwłok mojego ojca⁶, a komitet jeszcze nie zaryzykował podjęcia podstawowych działań polegających na zapytaniu kapituły katedralnej o jej zamiary! Pewnego dnia stary Bohdan Zaleski⁷ skarżył się, że ostatni żyjący przyjaciele poety są pozbawiani radości uczestnictwa w tej ceremonii. Zaczynam myśleć, że również i ja nie będę żył na tyle długo, by tej chwili doczekać. Rok temu zaproponowałem, by w Muzeum Narodowym⁸ stworzyć coś

¹ Adam Mickiewicz, *Dzieła...*, Gubrynowicz i Schmidt – zob. list nr 255.

² Antoni Małecki – zob. list nr 255.

³ Tomasz Dykas (1850-1910) – rzeźbiarz, po ukończeniu studiów w wiedeńskiej Akademii Sztuk Pięknych mieszkał i tworzył we Lwowie, w latach 1881 i 1885 otrzymał nagrody za projekt pomnika A. Mickiewicza.

⁴ Félix Potin (1820-1871) – francuski biznesmen, potentat handlu detalicznego.

⁵ Józef Dietl – zob. list nr 236.

⁶ Sprowadzenie prochów Adama Mickiewicza do Krakowa – zob. list nr 205.

⁷ Józef Bohdan Zaleski – zob. list nr 15.

⁸ Muzeum Narodowe w Krakowie – zob. list nr 205.

[k. 277v] analogicznego do tego, co Anglicy stworzyli na cześć Szekspira⁹. Otrzymałem dwa listy od Dyrekcji muzeum: zwykłe prośby o wyjaśnienia i nic nie drgnęło.

Co się tyczy Aëra¹⁰, jego sprawa potwierdza, niestety, powiedzenie, zgodnie z którym nie ma dymu bez ognia. Zastosowane wobec niego metody były w każdym razie bezprawne i nieuzasadnione. Spodziewałem się więcej po jego publikacjach na temat mojego ojca¹¹, które nie wznosiły się w żadnym razie ponad przeciętną. Czy otrzymuje Pan moją „Revue”¹²? Nadam jej trochę większe rozmiary. Jeśli najdzie Pana fantazja, by coś do niej wysłać, gdy obecnie tyle Pan pisze po francusku, będę niezwykle szczęśliwy, ponieważ bardzo się to przysłuży temu organowi, który niebawem rozpocznie [k. 278r] drugi rok swego istnienia. Poszerzam ją i prawdopodobnie zmienię format, ale dopiero w maju. Postaram się, by te numery wyróżniały się bardziej staranną redakcją, co nie jest łatwe, gdy człowiek dysponuje skromnymi środkami.

Z szacunkiem i oddaniem,

Władysław Mickiewicz

⁹ Chodzi najprawdopodobniej o muzeum Szekspira w jego domu rodzinnym w Stratfordzie. W 1847 r. dom ten przejął i zarządza nim do dziś Shakespeare Birthplace Trust.

¹⁰ Adam Rzążewski – zob. list nr 221.

¹¹ Adam Rzążewski, *Mickiewicz w Odessie i twórczość jego z tego czasu. Wyjątek z obszerniejszej pracy pt. „Adam Mickiewicz, jego życie i dzieła”*, „Ateneum”, 1884, t. 3, s. 500-527, t. 4, s. 69-107.

¹² „Revue Universelle Internationale” – zob. list nr 225.